

ਅਪੀਲੀ ਸਿਵਲ

ਬਾ-ਅਦਾਲਤ ਕੇ ਐਲ ਗੋਸਾਈਂ ਅਤੇ ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ ਜੇ.ਜੇ.

ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਵਿਰਨ ਬਾਈ - ਅਪੀਲਕਰਤਾ।

ਬਨਾਮ

ਜੈਸਾ ਰਾਮ ਅਤੇ ਹੋਰ -ਜਵਾਬਦਾਤਾ।

1954 ਦੀ ਨਿਯਮਤ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਨੰ- 150-ਪੀ.

ਐਡਮਿਨਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਆਫ ਇਵੈਕੂਈ ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ ਐਕਟ (1950 ਦਾ XXXI)—ਸੈਕਸ਼ਨ 10—ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਿਗਰਾਨ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਲਾਟਮੈਂਟ—ਕੀ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਵਿਚ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ— ਐੱਸ. 46 (ਡੀ)— ਸਿਵਲ ਜਾਂ ਮਾਲ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ—ਕਿੰਨਾ ਦੂਰ—ਇਹ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕਿ ਮੁਦਈ, ਨਾ ਕਿ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ, ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਛੱਡੀ ਗਈ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਬਦਲੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਹਿੱਸੇ 'ਤੇ ਆਉਣ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ। ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿੱਚ ਉਸਦੇ ਵਾਰਸ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ—ਕੀ ਕਾਬਲ—ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਵਿਅਕਤੀ (ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਅਤੇ ਮੁੜ ਵਸੇਬਾ) ਐਕਟ (1954 ਦਾ XLIV)—ਐੱਸ. 9—ਕੀ ਅਜਿਹੇ ਸੂਟ ਨੂੰ ਰੋਕਦਾ ਹੈ ਦਾ ਦਾਇਰਾ—ਕੀ ਖੇਤੀ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਕਵਰ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਐਡਮਿਨਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਆਫ ਇਵੈਕੂਈ ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ ਐਕਟ, 1950 ਦੀ ਧਾਰਾ 10 ਦੇ ਤਹਿਤ, ਨਿਗਰਾਨ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਜਾਂ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਉਲਟ, ਅਤੇ ਧਾਰਾ 46 ਦੀ ਧਾਰਾ (ਡੀ) ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਨਿਕਾਸੀ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਿਵਲ ਜਾਂ ਰੈਵੇਨਿਊ ਕੋਰਟ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਸਟਡੀਨ ਨੂੰ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਅਧੀਨ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਜਿੱਥੇ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਨਿਗਰਾਨ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁਦਈ ਉਸ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ ਜੋ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਛੱਡੀ ਵਸੀਅਤ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਜ਼ਿਮੀਂਦਾਰ ਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਇਸ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਅਜਿਹਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦੀਵਾਨੀ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸੁਣਵਾਈਯੋਗ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਵਿਰੋਧੀ ਦਾਅਵੇਦਾਰਾਂ ਦੇ ਸਿਰਲੇਖ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵਿਵਾਦ ਪੈਦਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਵਿਅਕਤੀ (ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਅਤੇ ਮੁੜ ਵਸੇਬਾ) ਐਕਟ, 1954 ਦੀ ਧਾਰਾ 9 ਦੇ ਅਧੀਨ ਵੀ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਜ਼ਮੀਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਿਸੇ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਕਵਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਦੁਆਰਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਂ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੈ।

ਸ਼੍ਰੀ ਕੁਲ ਭੂਸ਼ਣ, ਜਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ, ਬਠਿੰਡਾ, ਮਿਤੀ 9 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1954 ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ, ਸ਼੍ਰੀ ਊਧਮ ਸਿੰਘ, ਸਬ-ਜੱਜ, ਦੂਜੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ, ਮਾਨਸਾ, ਮਿਤੀ 8 ਮਈ, 1953

ਅਤੇ ਆਰਡਰ 7, ਨਿਯਮ 11, ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨਾ।

ATMA RAM, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ।

ਪੂਰਨ ਚੰਦ, ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਲਈ।

ਨਿਰਣਾ

ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਗੇਸਨ, ਜੇ. ਦੁਆਰਾ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ-ਤਿੰਨ ਭਰਾਵਾਂ ਕਰਮ ਚੰਦ, ਬਾਸੂ ਰਾਮ ਅਤੇ ਖੁਸ਼ੀ ਰਾਮ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਵੰਡ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੁਲਤਾਨ ਵਿੱਚ ਬਰਾਬਰ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਮਾਲਕ ਸਨ। ਖੁਸ਼ੀ ਰਾਮ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋਣ 'ਤੇ ਉਸ ਦੇ ਤਿੰਨ ਪੁੱਤਰ, ਜਿਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚੋਂ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਦੇ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਕਾਮਯਾਬ ਹੋ ਗਏ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 16 ਨਵੰਬਰ, 1945 ਨੂੰ ਬਾਸੂ ਰਾਮ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ, ਉਸਨੇ 28 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1941 ਦੀ ਇੱਕ ਵਸੀਅਤ ਛੱਡ ਦਿੱਤੀ, ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਉਸਨੇ ਆਪਣੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ। ਵਿਰਾਨ ਬਾਈ, ਮੁਦਈ, ਆਪਣੇ ਭਰਾ ਕਰਮ ਚੰਦ ਦੀ ਧੀ। ਅਜਿਹਾ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮਾਲ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਬਾਸੂ ਰਾਮ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਇੰਤਕਾਲ ਖੁਸ਼ੀ ਰਾਮ ਦੇ ਅੱਧੇ ਪੁੱਤਰਾਂ ਅਤੇ ਕਰਮ ਚੰਦ ਦੇ ਅੱਧੇ ਹਿੱਸੇ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਦੇਸ਼ ਦੀ ਵੰਡ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਆਪਣੀਆਂ ਵਾਹੀਯੋਗ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਨੂੰ ਪਿੱਛੇ ਛੱਡ ਕੇ ਭਾਰਤ ਆ ਗਈਆਂ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਨੀਤੀ ਅਨੁਸਾਰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਅਰਧ-ਸਥਾਈ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜੋ ਕਿ ਜਮਾਂਬੰਦੀਆਂ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਸਨ। ਪੱਛਮੀ ਪਾਕਿਸਤਾਨ. ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕਿਹਾ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ, ਜਮਾਂਬੰਦੀ ਵਿੱਚ ਕੇਵਲ ਕਰਮ ਚੰਦ ਅਤੇ ਖੁਸ਼ੀ ਰਾਮ ਦੇ ਪੁੱਤਰਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਮੌਜੂਦ ਸਨ। ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਉਹਨਾਂ ਕੋਲ ਰੱਖੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਬਦਲੇ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਦੇ ਜੈਸਾ ਰਾਮ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ, ਖੁਸ਼ੀ ਰਾਮ ਦੇ ਪੁੱਤਰਾਂ ਅਤੇ ਕਰਮ ਚੰਦ ਨੂੰ ਅਲਾਟ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਪੇਸਟਕਾਰਡ, ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਪੀ.ਬੀ., ਮਿਤੀ 8 ਅਗਸਤ, 1951, ਮੁੜ ਵਸੇਬਾ ਅਥਾਰਟੀਜ਼ ਦੁਆਰਾ Mst. ਵੀਰਨ ਬਾਈ ਦੱਸਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੇ ਆਪਣੇ ਦਾਅਵੇ ਲਈ ਵਿਭਾਗ ਨੂੰ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ, ਪਰ ਉਸਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਉਸਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਸਿਰਲੇਖ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਲਈ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਮੁਕੱਦਮਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚੋਂ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਵੀਰਨ ਬਾਈ ਨੇ ਇਹ ਐਲਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਕਿ ਮੁਦਈ ਬਾਸੂ ਰਾਮ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਾਰਸ ਸੀ ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਮੁਲਤਾਨ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਮਾਲਕ ਸੀ ਜੋ ਕਿ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਬਾਸੂ ਰਾਮ ਦੇ ਨਾਮ ਸੀ, ਅਤੇ ਉਸਨੇ ਅਲਾਟ ਕੀਤੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਮੰਗਿਆ। ਇਸ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਬਦਲੇ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਜੋ ਕਿ ਬਾਸੂ ਰਾਮ ਕੋਲ ਸੀ ਅਤੇ ਜੋ ਮੁਦਈ ਦੀ ਸੀ। ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਕਈ ਆਧਾਰਾਂ 'ਤੇ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਕਿ ਬਾਸੂ ਰਾਮ ਨੇ ਵਸੀਅਤ ਛੱਡ ਦਿੱਤੀ ਸੀ, ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਕੁਇਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਵੀਰਨ ਬਾਈ। ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਵੱਲੋਂ ਉਠਾਏ ਗਏ ਹੋਰ ਇਤਰਾਜ਼, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਜਾਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ, ਨੂੰ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹਨਾਂ ਨਤੀਜਿਆਂ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਮੁਦਈ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਵੱਲੋਂ ਦਾਇਰ ਅਪੀਲ 'ਤੇ, ਵਿਦਵਾਨ ਗੇਸਮ, ਜੱਜ, ਬਠਿੰਡਾ ਨੇ ਹੋਰ ਮੁੱਦਿਆਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਇਸ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਕਿ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਕੋਲ ਇਵੈਕੂਈ ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 46 ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ

ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਐਕਟ, 1950, ਕਿਉਂਕਿ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਉਕਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 10 ਅਧੀਨ 2 ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਵੀਰਨ ਬਾਈ ਆਏ ਹਨ।

ਇਸ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਇੱਕੋ-ਇੱਕ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ 'ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਫਰਮ ਕੀਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਸਮਰੱਥ ਸੀ। ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਮੁਦਈ ਕਬਜ਼ੇ ਦੀ ਪਰਿਣਾਮੀ ਰਾਹਤ ਦੀ ਮੰਗ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਸਿਰਫ ਘੋਸ਼ਣਾ ਦੀ ਰਾਹਤ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਦੀ ਹੱਕਦਾਰ ਸੀ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਉਸਨੂੰ ਉਸਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਘੋਸ਼ਣਾ ਮਿਲ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਉਸਦੇ ਨਾਲ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਨਿਆਂ ਲਈ ਸਬੰਧਤ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਸਿੱਖਿਅਤ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ 18 ਮਾਰਚ 1953 ਨੂੰ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਲੀਲਾ ਵੰਤੀ ਬਨਾਮ ਮਹੰਤ ਚੰਦਰ ਈਸ਼ਵਰ ਗਿਰ (1) ਦੇ ਭੰਡਾਰੀ, ਸੀ.ਜੇ. ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ। ਲੀਲਾ ਵੰਤੀ ਜਿਸ ਨੇ ਇੱਕ ਸ਼੍ਰੀ ਰਾਜ ਗਿਰ ਦੀ ਵਿਧਵਾ ਹੋਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ, ਜੋ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਖਾਸ ਮੰਦਰ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਸੀ। ਮਹੰਤ ਚੰਦਰ ਈਸ਼ਵਰ ਗਿਰ ਨੇ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਨੂੰ ਅਲਾਟ ਕੀਤੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ। ਲੀਲਾ ਵੰਤੀ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਹ ਮ੍ਰਿਤਕ ਮਹੰਤ ਦਾ ਚੇਲਾ ਸੀ ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਅਤੇ ਕਬਜ਼ੇ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਸੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਸੀ। ਐਡਮਿਨਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਆਫ ਇਵੈਕੂਈ ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ ਐਕਟ, 1950 ਦੀ ਧਾਰਾ 10 ਦੇ ਤਹਿਤ, ਨਿਗਰਾਨ ਨੂੰ ਨਿਕਾਸੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਤਬਾਦਲਾ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਜਾਂ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਅਤੇ ਧਾਰਾ 46 ਦੀ ਧਾਰਾ (ਡੀ) ਨੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਿਵਲ ਜਾਂ ਮਾਲ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਲਗਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਗਰਾਨ ਨੂੰ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਅਧੀਨ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਕੇਸ ਮੌਜੂਦਾ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਾਫ਼ੀ ਵੱਖਰਾ ਹੈ। ਇੱਥੇ ਕਸਟਡੀ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਨਿਗਰਾਨ ਉਹਨਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਸੀ ਜੋ ਮਾਲ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਮਾਲਕ ਵਜੋਂ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਸਨ। ਮੌਜੂਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ, ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਘੋਸ਼ਣਾ ਲਈ ਹੈ ਕਿ ਕਰਮ ਚੰਦ ਅਤੇ ਜੈਸਾ ਰਾਮ, ਆਦਿ ਬਚਾਓ ਪੱਖਾਂ ਨੂੰ ਬਾਸੂ ਰਾਮ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਦੇ ਮਾਲਕ ਵਜੋਂ ਗਲਤ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਮੁਦਈ ਉਸ ਹਿੱਸੇ ਦਾ ਮਾਲਕ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਸੀ। ਬਸੂ ਰਾਮ ਨੇ ਜੋ ਮਰਜ਼ੀ ਛੱਡੀ ਸੀ। ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਸੱਚਮੁੱਚ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਵਿਚਕਾਰ ਸਿਰਲੇਖ ਦਾ ਵਿਵਾਦ ਖੜ੍ਹਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਵੀਰਨ ਬਾਈ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਜੈਸਾ ਰਾਮ ਆਦਿ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਨੁਕਤਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਫਿਰ ਵੀ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸੀ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਹੋਈਆਂ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਸਮੁੱਚੀ ਨਿਕਾਸੀ ਜਾਇਦਾਦ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲ ਹੈ ਅਤੇ ਮਲਕੀਅਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੁਆਰਾ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਰਾਜਾਂ ਨੂੰ ਤਬਦੀਲ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਦਾਅਵੇਦਾਰ, ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਵਿਅਕਤੀ (ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਅਤੇ ਮੁੜ ਵਸੇਬਾ) ਐਕਟ, 1954 ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 9 ਦੇ ਤਹਿਤ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਵਿਵਾਦ "ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਲਈ ਜੋ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ (ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵਿਵਾਦ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਕਿ ਕੌਣ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਹਨ-ਹਿੱਤ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦਾਅਵੇਦਾਰ

ਦੀ)....." ਜਾਂ ਤਾਂ ਸੈਟਲਮੈਂਟ ਅਫਸਰ ਜਾਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ, ਜਿਵੇਂ ਵੀ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇ, ਦੇ ਮੁੱਲ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਤਸਦੀਕ ਦਾਅਵਿਆਂ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਹ ਅਧਿਕਾਰੀ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਲਈ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਕੋਲ ਅਜਿਹੇ ਕਿਸੇ ਵਿਵਾਦ ਨੂੰ ਭੇਜਣਾ ਉਚਿਤ ਨਹੀਂ ਸਮਝਦੇ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਧਾਰਾ 9 ਦੇ ਅਧੀਨ ਵੀ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਖੇਤੀ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਕਵਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਦੁਆਰਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਂ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 10 ਉਹਨਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਨਿਗਰਾਨ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਕੋਈ ਅਚੱਲ ਸੰਪਤੀ ਲੀਜ਼ ਜਾਂ ਅਲਾਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਸੈਕਸ਼ਨ 9 ਸਿਰਫ਼ ਤਸਦੀਕ ਕੀਤੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੇ ਕੇਸਾਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਿਸੇ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਨੂੰ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਸੰਪਤੀ ਅਲਾਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। 'ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਦਾਅਵੇ' ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ 1956 ਦੇ ਐਕਟ ਨੰਬਰ 86 ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸ਼ੇਯ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮੌਜੂਦ ਸੀ, ਜਾਂ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿੱਚ ਰਹਿ ਗਈ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਦਾਅਵਿਆਂ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਂ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 10 ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਸਬੰਧਤ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਨਿਕਾਸੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ। ਚਰੰਜੀ ਲਾਇ ਆਦਿ ਵਿਚ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇੰਦਰ ਦੇਵੀ, ਆਦਿ (1), ਨੇ 25 ਮਈ, 1959 ਨੂੰ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ। ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਵਿਅਕਤੀ (ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਅਤੇ ਮੁੜ ਵਸੇਬਾ) ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 9, 10 ਅਤੇ 36 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, 'ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਦਾਅਵੇ' ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਵੀ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ। ਹੇਠ ਅਨੁਸਾਰ : -

"ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਦਾਅਵੇ ਇਸ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ (ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਦਾਅਵੇ ਦੇ) ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵਿਵਾਦ, ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 9 ਅਤੇ 36 ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। (ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਅਤੇ ਮੁੜ ਵਸੇਬਾ) ਐਕਟ. ਮੇਰੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਲਈ, ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤਾਂ ਕੋਲ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਸੀ।

ਇਸੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਈ ਬਿਸ਼ਨ ਨਰਾਇਣ, ਜੇ. ਦੁਆਰਾ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਇੰਦਰ ਦੇਵੀ ਬਨਾਮ ਚਰੰਜੀ ਲਾਲ (2) ਵਿੱਚ 15 ਅਕਤੂਬਰ, 1956 ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਫੈਸਲਾ ਹੈ।

ਉੱਪਰ ਦਿੱਤੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਅਸੀਂ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਸਿੱਖਿਅਤ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਕਰ ਗਏ ਸਨ ਕਿ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤਾਂ ਕੋਲ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਮੁਕੱਦਮਾ ਉਸ ਘੋਸ਼ਣਾ ਦੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਨੋਰੰਜਕ ਹੈ ਜੋ ਮੁਦਈ ਦੁਆਰਾ ਮੰਗਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਰਾਹਤ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਲਈ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਰੱਖ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਉਪਰੋਕਤ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ ਗੁਣਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਕੇਸ ਨੂੰ ਰਿਮਾਂਡ ਵਿੱਚ ਲਿਆਉਂਦੇ ਹਾਂ। ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲਾਂ ਨੂੰ ਹਦਾਇਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਮੁਵੱਕਿਲਾਂ ਨੂੰ 24 ਦਸੰਬਰ, 1959 ਨੂੰ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ, ਬਠਿੰਡਾ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ। ਕਿਉਂਕਿ ਕੇਸ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕਾਫ਼ੀ ਦੇਰੀ ਹੋ

ਚੁੱਕੀ ਹੈ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਅਪੀਲ 'ਤੇ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨਗੇ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਖਰਚੇ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨਗੇ।

ਆਰ.ਐਸ.

ਡਿਸਕਲੇਮਰ- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਕੋਈ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਿਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਅਨੁਵਾਦ ਅਤੇ ਟਾਇਪ ਕੀਤਾ: ਅਰੁਣ ਸ਼ਾਰਦਾ